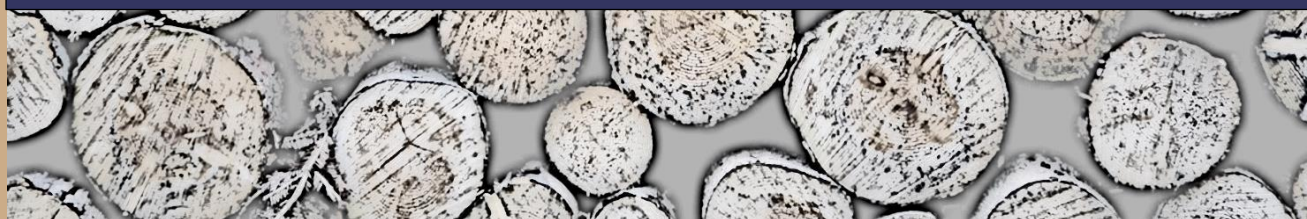

LATVIJAS BANKA
EIROSISTĒMA

NOGULDĪJUMU GARANTIJU FONDS

**2023. gada
darbības pārskats**

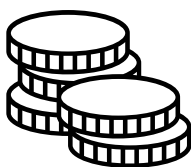
NOGULDĪJUMU GARANTĪJU FONDS

25 gados

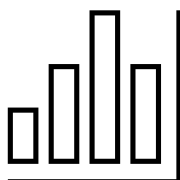
Fonds izveidots 1998. gada 1. oktobrī

Iemaksas fondā tā dalībnieki sāka veikt no 1999. gada 1. janvāra

Kopš fonda izveidošanas garantētās atlīdzības apmērs palielinājies vairāk nekā 140 reizes – no sākotnējiem 500 latiem (711 eiro) līdz 100 tūkstošiem eiro

Atlīdzībās izmaksāti vairāk nekā 1.3 miljardi eiro

25 gadu laikā garantētās atlīdzības nodrošinātas darbību pārtraukušo 7 kredītiestāžu un 6 krājaizdevu sabiedrību noguldītājiem

Garantētās atlīdzības saņēmuši aptuveni 290 tūkstoši noguldītāju

PAMATDARBĪBA

Latvijas Noguldījumu garantiju fonds (turpmāk – NGF vai fonds) ir izveidots un darbojas, pamatojoties uz Noguldījumu garantiju likumu, lai nodrošinātu noguldītājiem atlīdzības izmaksu par noguldījumiem, kas veikti pie noguldījumu garantiju sistēmas dalībnieka, bet kļuvuši nepieejami, t. i., gadījumā, kad noguldījumu garantiju sistēmas dalībnieks nespēj klientam izmaksāt viņa noguldījumu un noguldījumu piesaistītājam anulēta licence vai tiesa pasludinājusi to par maksātnespējīgu vai citā gadījumā, kad Latvijas Banka ir konstatējusi, ka noguldījumu piesaistītājs nespēj izmaksāt noguldītājam noguldījumu, un ir pieņēmusi lēmumu par noguldījumu nepieejamības iestāšanos.

NGF dalībnieki ir noguldījumu piesaistītāji, kas ir Latvijas Republikā reģistrētas kredītiestādes (t. sk. to filiāles Eiropas Savienības dalībvalstīs) un Noguldījumu garantiju likumā paredzētajos gadījumos Eiropas Savienības dalībvalstu kredītiestāžu filiāles Latvijā, kā arī ārvalstu kredītiestāžu filiāles un krājaizdevu sabiedrības – 2023. gada beigās tās bija 9 kredītiestādes un 30 kooperatīvās krājaizdevu sabiedrības.

Līdz 2022. gada 31. decembrim NGF pārvaldīja Finanšu un kapitāla tirgus komisija (turpmāk – FKTK), bet no 2023. gada 1. janvāra NGF līdzekļu uzkrāšanu, pārvaldīšanu un garantētās atlīdzības izmaksu veic Latvijas Banka.

2023. gada 1. oktobrī apritēja 25 gadi, kopš Latvijā tika izveidots NGF, kas ir būtisks finanšu stabilitātes balsts. No dibināšanas tas piedzīvojis nozīmīgu attīstību un atbilstoši pildījis savu uzdevumu – pārvaldīt NGF dalībnieku iemaksas un nodrošināt noguldītājiem atlīdzību izmaksu par noguldījumiem gadījumā, kad tie kļuvuši nepieejami.

NGF pastāvēšanas laikā radīts uzticams, efektīvs un drošs finanšu aizsardzības sistēmas komponents. Garantēto atlīdzību izmaksas nodrošināšanai ir izveidota efektīva un jau daudzu gadu garumā funkcionējoša izmaksas sistēma.

NGF pastāvīgi attīstās un pilnveidojas, cieši un daudzpusīgi sadarbojas ar citiem Eiropas Savienības noguldījumu garantiju fondiem un starptautiskajām finanšu institūcijām gan Eiropas Savienības, gan pasaules mērogā.

Latvijas Bankas eksperti arī 2023. gadā pastāvīgi piedalījās Eiropas Noguldījumu apdrošinātāju foruma (*European Forum of Deposit Insurers*; EFDI) izveidotajās komitejās un darba grupās, sniedzot savu ieguldījumu dažādā normatīvā regulējuma saskaņošanā Eiropas banku savienības ietvaros, un apmeklēja konferences, kurās dalījās ar savu pieredzi.

2023. gadā Eiropas Savienībā turpinājās darbs pie banku savienības izveides pabeigšanas, lai stiprinātu banku krīžu pārvaldības un noguldījumu garantiju vienoto ietvaru (*Crisis Management and Deposit Insurance Framework*; turpmāk – CMDI).

Latvijas Banka aktīvi piedalās Eiropas Komisijas diskusijās CMDI darba grupas ietvaros, paužot savu viedokli par Eiropas Savienības tiesību aktu grozījumiem attiecībā uz NGF kā kreditoru kārtu maksātnespējas procesā, kas var būtiski ietekmēt kredītiestāžu noregulējuma un Latvijas noguldījumu garantiju sistēmas funkcijas, kā arī palēnināt NGF līdzekļu atgūšanu kredītiestāžu maksātnespējas procesā. Pašlaik notiek diskusijas arī par iespēju, īstenojot kredītiestādes noregulējuma darbības, ļaut izmantot NGF līdzekļus preventīvo pasākumu finansēšanai (finansēt pasākumus, lai novērstu kredītiestādes maksātnespēju), saglabājot arī iespēju NGF finansēt alternatīvus pasākumus maksātnespējas procedūrās.

Rūpējoties par noguldījumu garantiju sistēmas pieejamību noguldītājiem, FKTK un Latvijas Bankas integrācijas ietvaros 2023. gadā veiksmīgi tika īstenots garantēto atlīdzību izmaksas process,

izveidojot jaunu informācijas tehnoloģiju risinājumu, kas nodrošināja noguldītājiem attālinātu, ērtu un pieejamu garantētās atlīdzības izmaksas kārtību, kura pirmo reizi tika izmantota, veicot garantētās atlīdzības izmaksu Baltic International Bank SE noguldītājiem. Galvenais ieguvums no jaunās sistēmas ir tas, ka noguldītājam ir nodrošināta iespēja attālināti iesniegt garantētās atlīdzības pieteikumu jebkurā kredītiestādē, kurā viņam ir atvērts konts.

Lai NGF varētu veikt savas funkcijas, ir būtiski nodrošināt tam piekļuvi atbilstošam finansējumam. NGF līdzekļi tiek uzkrāti no noguldījumu piesaistītāju (t. i., kredītiestāžu un krājaizdevu sabiedrību) ceturkšņa maksājumiem, kas ir Noguldījumu garantiju likumā noteikts procents no piesaistīto noguldījumu apmēra, kurš koriģēts ar riska koeficientu, kā arī no NGF līdzekļu pārvaldīšanā gūtajiem ienākumiem.

Latvijas Banka pastāvīgi pievērš uzmanību NGF darbības pilnveidošanai un NGF dalībnieku administratīvā sloga mazināšanai. No 2023. gada NGF dalībnieki ir atbrīvoti no pienākuma aprēķināt un sniegt informāciju par maksājumiem NGF piemērojamo korekcijas koeficientu, kā arī NGF dalībniekiem atvieglots pārskatu iesniegšanas veids, pārejot uz vienota datu sniegšanas risinājuma izmantošanu un tādējādi samazinot NGF dalībnieku administratīvo slogu.

Jebkuram Latvijas kredītiestāžu un krājaizdevu sabiedrību klientam – gan fiziskām, gan juridiskām personām – saskaņā Noguldījumu garantiju likumu tiek nodrošināta atlīdzības izmaksa par visu veidu noguldījumiem visās valūtās līdz 100 tūkst. eiro katrā kredītiestādē vai krājaizdevu sabiedrībā (visos kontos kopā, ja ir vairāki konti vienā kredītiestādē). Valsts garantētā summa attiecas gan uz noguldījumiem, gan uz norēķinu kontu atlikumiem, gan algas kontiem, krājkontiem u. c.

No 2024. gada 1. janvāra atlīdzības izmaksa saskaņā ar likumu jāsāk ne vēlāk kā septiņu darbdienu laikā pēc dienas, kad iestājusies noguldījumu nepieejamība. Neskatoties uz Noguldījumu garantiju likumā paredzēto pakāpenisko atlīdzības izmaksas termiņa samazinājumu līdz septiņām darbdienu, sākot ar 2024. gadu, NGF mērķis vienmēr bijis ievērot septiņu darbdienu termiņu.

NGF prioritāte joprojām ir turpināt noguldītāju aizsardzības stiprināšanu, rūpēties par noguldītāju uzticēšanos un nodrošināt vienlīdzīgu aizsardzības segumu eirozonā.

BILANCE

(gada beigās; tūkst. eiro)			
	Skaid- rojums	2023	2022
AKTĪVI			
Finanšu ieguldījumi	1.	218 120	–
ieguldījumi vērtspapīros		218 120	–
Prasības par iemaksām fondā		57 872	109 774
Prasības pret kredītiestādēm		57 864	109 766
Prasības par garantētajām atlīdzībām	2.	52 407	104 289
Prasības par iemaksām fondā		5 457	5 477
Prasības pret krājaizdevu sabiedrībām		8	8
Prasības par garantētajām atlīdzībām		–	–
Prasības par iemaksām fondā		8	8
Naudas līdzekļi Latvijas Bankā		10 615	207 529
Pārējie aktīvi		1 127	284
KOPĀ AKTĪVI		287 734	317 587
PASĪVI			
Tīrie finanšu aktīvi		268 494	237 881
Iepriekšējo periodu izpildes rezultāts		237 881	221 454
Pārskata perioda izpildes rezultāts		30 613	16 427
Saistības par izmaksām no fonda	2.	19 233	79 700
Saistības par izmaksām kredītiestāžu noguldītājiem		19 229	79 671
Saistības par izmaksām krājaizdevu sabiedrību noguldītājiem		4	29
Pārējās saistības		7	6
KOPĀ PASĪVI		287 734	317 587

IENĀKUMU UN IZDEVUMU PĀRSKATS

(gada beigās; tūkst. eiro)			
	Skaid- rojums	2023	2022
IENĀKUMI			
Ieguldījumu ienākumi	3.	5 391	689
Procentu ienākumi		5 290	689
Finanšu instrumentu guvumi		101	–
Fonda pamatdarbības ienākumi		25 254	21 751
Dalībnieku iemaksas fondā	4.	21 533	21 751
Kredītiestāžu maksājumi		21 501	21 719
Krājaizdevu sabiedrību maksājumi		32	32
Ienākumi no uzkrājumu neatgūstamām prasībām samazināšanas		3 719	–
Pārējie ienākumi		2	–
KOPĀ IENĀKUMI		30 645	22 440
IZDEVUMI			
Ieguldījumu izdevumi	3.	–32	–623
Procenti un tamlīdzīgi izdevumi		–32	–623
Fonda darbības izdevumi		–	–5 390
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām		–	–5 390
KOPĀ IZDEVUMI		–32	–6 013
KOPĀ REZULTĀTS		30 613	16 427

Latvijas Bankas noregulējuma komiteja 2024. gada 18. jūnijā apstiprināja šo pārskatu.

SKAIDROJUMI

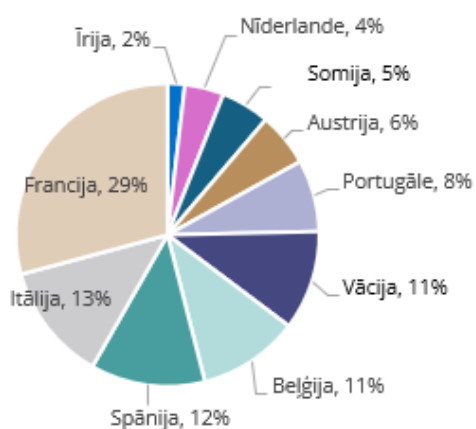
1. Finanšu ieguldījumi

Latvijas Banka NGF finanšu ieguldījumus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajām ieguldījumu pārvaldīšanas vadlīnijām, ievērojot apdomīgas pārvaldīšanas principus:

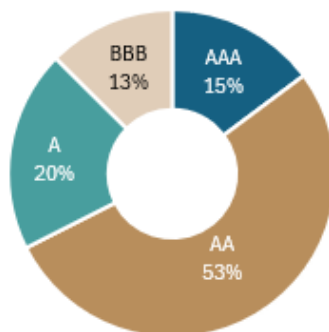
- pietiekamas diversifikācijas nodrošināšana, uzņemoties nelielu risku;
- ieguldījumu vērtības saglabāšana;
- augstas likviditātes nodrošināšana;
- ienākumu gūšana.

NGF brīvie naudas līdzekļi tiek ieguldīti īstermiņa likvidos eirozonas valstu valdību investīciju klases kredītreitinga fiksēta ienākuma vērtspapīros. 2023. gadā ieguldījumu ienesīgums sasniedza 2.72 %. Ieguldījumi tiek veikti vērtspapīros, kuru atlikušais dzēšanas termiņš nepārsniedz 12 mēnešus. Vērtspapīri tiek novērtēti tirgus vērtībā un turēti līdz to termiņa beigām. Ja NGF nepieciešami naudas līdzekļi garantēto atlīdzību izmaksai, tad nepieciešamais vērtspapīru apjoms tiek pārdots, sākotnēji pārdodot vērtspapīrus ar īsāku atlikušo termiņu.

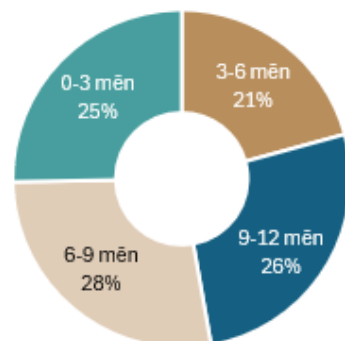
**Ieguldījumu struktūra
emitentu rezidences dalījumā**
(2023. gada beigās; %)

**Ieguldījumu struktūra
kredītreitingu dalījumā**
(2023. gada beigās; %)

**Ieguldījumu struktūra
atlikušā termiņa dalījumā**
(2023. gada beigās; %)

2. Prasības un saistības par garantētajām atlīdzībām

2023. gada un 2022. gada beigās NGF bija prasības pret šādiem likvidējamiem noguldījumu piesaistītājiem:

- likvidējamo akciju sabiedrību "Latvijas Krājbanka" (turpmāk – LAS "Latvijas Krājbanka");
- likvidējamo ABLV Bank, AS (turpmāk – LAS ABLV Bank);
- maksātnespējīgo AS "PNB Banka" (turpmāk – MAS "PNB Banka");
- maksātnespējīgo Baltic International Bank SE;
- LABA Kooperatīvo Krājaizdevu sabiedrību (turpmāk – LABA KKS).

Prasība pret noguldījumu piesaistītāju tiek atzīta saistību pret šā noguldījumu piesaistītāja noguldītājiem apmērā. Savukārt prasījuma tiesības pret noguldījumu piesaistītāju NGF rodas tikai

par izmaksātajām garantētajām atlīdzībām saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 22. pantu. Pārējās prasījuma tiesības pret noguldījumu piesaistītāju ir uzkrātās prasības par izmaksājamām garantētajām atlīdzībām. Prasība tiek dzēsta atbilstoši no noguldījumu piesaistītāja saņemtajām naudas summām, bet saistības pret noguldījumu piesaistītāja, kuram atzīta noguldījumu nepieejamība, noguldītājiem tiek dzēstas atbilstoši noguldītājiem faktiski izmaksātajām garantēto atlīdzību summām.

Katra pārskata perioda beigās tiek izvērtēta pieejamā informācija, lai novērtētu prasības par garantētajām atlīdzībām, t. i., prasības pret noguldījumu piesaistītājiem par garantēto atlīdzību atgūstamo vērtību. Ja informācija ir pietiekama, lai konstatētu prasību, kas nebūs atgūstamas, apmēru, tiek izveidoti uzkrājumi, attiecīgi atzīstot zaudējumus no neatgūstamām prasībām par garantēto atlīdzību izmaksām. Savukārt, ja veidojas apstākļi, ka atgūstamā vērtība palielinās, izveidotie uzkrājumi attiecīgā apmērā tiek reversēti, lai NGF bilanci tiktu atspoguļota ticami novērtētā prasība.

Lai pieteiktos garantētās atlīdzības izmaksai, noguldītājiem noteikts piecu gadu termiņš no dienas, kad konstatēta noguldījumu nepieejamība. LAS ABLV Bank tas beidzās 2023. gada 23. februārī, LAS "Latvijas Krājbanka" – 2024. gada 12. jūnijā (nepilngadīgiem noguldītājiem beigsies 2029. gada 31. decembrī) un MAS "PNB Banka" beigsies 2024. gada 15. augustā. Maksātnespējīgās Baltic International Bank SE noguldītājiem garantētās atlīdzības izmaksa turpināsies līdz 2027. gada 12. decembrim un likvidētās LABA KKS noguldītājiem – līdz 2025. gada 14. jūlijam.

(gada beigās; tūkst. eiro)

	2023	2022
LAS "Latvijas Krājbanka"		
Izmaksātās garantētās atlīdzības	164 774	167 765
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	783	792
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām	-165 557	-168 557
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	-	-
Saistības par izmaksām no fonda	783	792
LAS ABLV Bank		
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	-	3 553
Saistības par izmaksām no fonda	4 765	31 045
MAS "PNB Banka"		
Izmaksātās garantētās atlīdzības	105 965	114 613
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	8 935	10 263
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām	-67 497	-68 217
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	47 403	56 659
Saistības par izmaksām no fonda	8 935	10 262
Maksātnespējīgā Baltic International Bank SE		
Izmaksātās garantētās atlīdzības	258	6 505
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	4 746	37 572
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	5 004	44 077
Saistības par izmaksām no fonda	4 746	37 572

LABA KKS

Izmaksātās garantētās atlīdzības	55	30
Izmaksājamās garantētās atlīdzības	4	29
Uzkrājumi neatgūstamām prasībām	-59	-59
Kopā prasības par garantētajām atlīdzībām	-	-
Saistības par izmaksām no fonda	4	29
KOPĀ PRASĪBAS PAR GARANTĒTAJĀM ATLĪDZĪBĀM	52 407	104 289
KOPĀ SAISTĪBAS PAR IZMAKSĀM NO FONDA	19 233	79 700

2023. gada beigās LAS "Latvijas Krājbanka" noguldītājiem kopš izmaksu uzsākšanas brīža NGF bija izmaksājis garantētās atlīdzības 472 633 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 472 624 tūkst. eiro). Kopējā LAS "Latvijas Krājbanka" administratora atlīdzinātā summa bija 307 859 tūkst. eiro, veidojot prasību 164 774 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 167 765 tūkst. eiro). Iepriekšējo gadu finanšu pārskatos FKTK kā NGF pārvaldītāja bija pieņēmusi lēmumu veidot uzkrājumus par neatgūstamo prasības daļu par izmaksātajām garantētajām atlīdzībām LAS "Latvijas Krājbanka" noguldītājiem. Ņemot vērā likvidācijas procesa gaitu, likvidācijas izdevumus un LAS "Latvijas Krājbanka" administratora sniegto informāciju par saistību pret NGF segšanas iespējamību, piesardzības nolūkā 2022. gada beigās tika izveidoti papildu uzkrājumi, tādējādi uzkrājumiem sasniedzot 100 % kopējo prasības apmēru. Pārskata gadā LAS "Latvijas Krājbanka" administratora atlīdzinātā summa bija 3 milj. eiro un attiecīgi tādā pašā apmērā tika samazināta prasība un izveidotie uzkrājumi, saglabājot 100 % uzkrājumu apmēru attiecībā pret kopējo prasības apmēru.

2018. gada 23. februārī FKTK padome pieņēma lēmumu par noguldījumu piesaistītāja LAS ABLV Bank noguldījumu nepieejamības iestāšanos. Saskaņā ar FKTK padomes 2018. gada 27. februāra lēmumu LAS ABLV Bank tika uzlikts tiesisks pienākums iemaksāt līdzekļus NGF savu segto noguldījumu nodrošināšanai, ko tā arī izdarīja, iemaksājot NGF 480 423 tūkst. eiro. 2023. gada 24. februārī daudziem noguldītājiem izbeidzās garantēto atlīdzību prasījuma tiesību termiņš. Saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 3. panta ceturto daļu šie noguldītāji zaudēja prasījuma tiesības pret NGF par garantētās atlīdzības izmaksu. NGF saistības saglabājās tikai pret tiem noguldītājiem, kuriem saskaņā ar Noguldījumu garantiju likuma 19. panta septīto daļu bija izbeigušies noteiktie ierobežojumi un saskaņā ar 27. panta trešo daļu izbeigušies apstākļi, kas bija par pamatu garantētās atlīdzības izmaksas atlikšanai. 2023. gadā NGF atmaksāja LAS ABLV Bank 20.6 milj. eiro. 2023. gada beigās noguldījumu piesaistītāja iemaksātais nodrošināto līdzekļu atlikums bija pietiekams, lai segtu saistības pret noguldītājiem par izmaksājamām garantētajām atlīdzībām 4765 tūkst. eiro apmērā.

2019. gada 16. augustā FKTK padome pieņēma lēmumu par noguldījumu piesaistītāja MAS "PNB Banka" noguldījumu nepieejamības iestāšanos. 2019. gada 22. augustā tika uzsākta garantēto atlīdzību izmaksa noguldītājiem, kuriem saskaņā ar Noguldījumu garantiju likumu bija tiesības saņemt garantēto atlīdzību. 2023. gada beigās NGF noguldītājiem bija izmaksājis garantētās atlīdzības 265 964 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 264 613 tūkst. eiro). Līdz 2023. gada beigām noguldījumu piesaistītāja administrators NGF šo prasījumu bija dzēsis 160 milj. eiro apmērā, veidojot prasību 105 965 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 114 613 tūkst. eiro). Ņemot vērā likvidācijas procesa gaitu, noguldījumu piesaistītāja aktīvus un tā administratora sniegto informāciju par likvidācijas izdevumiem un saistību pret NGF segšanas iespējamību, 2023. gada beigās uzkrājumi par prasībām tika samazināti par 719 tūkst. eiro, līdz ar to pārskata gada beigās izveidotie uzkrājumi neatgūstamām prasībām pret MAS "PNB Banka" bija 67 497 tūkst. eiro.

2022. gada 13. decembrī FKTK padome pieņēma lēmumu par noguldījumu piesaistītāja maksātnespējīgās Baltic International Bank SE noguldījumu nepieejamības iestāšanos. FKTK pieņēma lēmumu veikt garantēto atlīdzību izmaksu ar Latvijas Bankas starpniecību saskaņā ar savstarpēji noslēgto līgumu, izmantojot Latvijas Bankas informācijas sistēmas un tādējādi nodrošinot pēc iespējas ātrāku un noguldītājiem ērtāku garantētās atlīdzības izmaksu Noguldījumu garantiju likumā noteiktajā termiņā. 2023. gada beigās NGF noguldītājiem bija izmaksājis garantētās atlīdzības 39 621 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 6505 tūkst. eiro). Kopējā administratora atlīdzinātā summa bija 39 363 tūkst. eiro, veidojot prasību 258 tūkst. eiro apmērā (2022. gada beigās – 6505 tūkst. eiro). 2024. gada 24. janvārī Ekonomisko lietu tiesa pieņēma spriedumu, ar kuru pasludināja maksātnespējīgās Baltic International Bank SE maksātnespējas procesu. 2023. gada beigās netika konstatētas pazīmes vai apstākļi, kas liecinātu, ka noguldījumu piesaistītājs nespēs segt saistības par garantētajām atlīdzībām, kas būtu par pamatu prasību atgūstamās vērtības samazināšanai, tāpēc attiecīgajām prasībām uzkrājumi netika veidoti.

2020. gada 14. jūlijā FKTK padome pieņēma lēmumu par LABA KKS noguldījumu nepieejamības iestāšanos. 2023. gada beigās NGF prasības pret LABA KKS par noguldītājiem izmaksātajām garantētajām atlīdzībām bija 55 tūkst. eiro (2022. gada beigās – 30 tūkst. eiro). 2023. gada 8. februārī LABA KKS tika likvidēta, tāpēc 2022. gadā bija izveidoti 100 % uzkrājumi kopējās prasības – 59 tūkst. eiro – apmērā.

3. Ieguldījumu ienākumi un izdevumi

Ieguldījumu ienākumi ietver nopelnītos procentus no parāda vērtspapīriem, kā arī šo vērtspapīru guvumus un zaudējumus, tos pārvērtējot tirgus vērtībā. Ieguldījumu izdevumi ietver komisijas maksas par vērtspapīru turētājbankas pakalpojumiem.

4. Dalībnieku iemaksas NGF

Noguldījumu garantiju likums nosaka, ka minimālais NGF mērķapjoms ir 0.8 % no NGF dalībnieku segto noguldījumu apmēra. 2023. gada beigās NGF bija uzkrāti 2.1 % no NGF dalībnieku segto noguldījumu apmēra.

Latvijā reģistrēta kredītiestāde, krājaizdevu sabiedrība un ārvalstī reģistrētas kredītiestādes filiāle Latvijā reizi ceturksnī veic NGF maksājumu 0.05 % apmērā no segto noguldījumu vidējā atlikuma noguldījumu piesaistītājā iepriekšējā ceturksnī, kas reizināts ar Latvijas Bankas noteiktajā kārtībā aprēķināto korekcijas koeficientu. Nosakot kārtību, kādā aprēķināms korekcijas koeficients, Latvijas Banka ņem vērā noguldījumu piesaistītāja kapitāla pietiekamības, likviditātes, lielo riska darījumu rādītājus, noguldījumu piesaistītāja kredītportfeļa kvalitāti iepriekšējā kalendāra gadā, kā arī noguldījumu piesaistītāja komercdarbības plānu un stratēģiju. Vidējais piemērojamais korekcijas koeficients kredītiestādēm 2023. gadā bija 116 % (2022. gadā – 126 %), bet kooperatīvajām krājaizdevu sabiedrībām – 90.62 % (2022. gadā – 92.24 %). Noguldījumu piesaistītājs veic maksājumus NGF līdz brīdim, kad iemaksātā summa sasniedz apmēru, kas nodrošina likumā garantētās atlīdzības izmaksu tiem noguldījumu piesaistītāja noguldītājiem, kuriem saskaņā ar likumu ir tiesības uz šādu atlīdzību.

Noguldījumu garantiju likums nosaka vairākus mehānismus, kurus NGF var izmantot alternatīvo resursu piesaistei gadījumā, ja NGF līdzekļi nav pietiekami, lai veiktu garantētās atlīdzības izmaksas. Šie mehānismi ietver:

- papildu iemaksas no NGF dalībniekiem: Latvijas Banka var pieprasīt NGF dalībniekiem veikt papildu iemaksas fondā;
- aizdevumu fondam: Latvijas Banka var noslēgt aizdevuma līgumu ar noguldījumu piesaistītāju vai citas dalībvalsts noguldījumu garantiju fondu, lai aizņemtos trūkstošos līdzekļus;
- obligātu aizdevumu fondam: Latvijas Banka var pieprasīt NGF dalībniekiem aizdot nepieciešamo trūkstošo summu.

Minētie mehānismi nodrošina pietiekamus resursus NGF funkciju efektīvai īstenošanai un samazina nepieciešamību izmantot Noguldījumu garantiju likumā paredzēto iespēju garantētās atlīdzības izmaksai piesaistīt valsts budžeta līdzekļus no Finanšu ministrijas.

5. Stresa testi

Lai nodrošinātu, ka Latvijas noguldījumu garantiju sistēma spēj pildīt savu lomu kā būtisks finanšu tirgus stabilitātes balsts, NGF katru gadu veic tā pamatfunkciju stresa testus saskaņā ar Eiropas Banku iestādes pamatnostādņēm EBA/GL/2021/10 par noguldījumu garantiju sistēmu stresa testiem saskaņā ar Direktīvu 2014/49/ES (turpmāk – EBI pamatnostādnes).

2023. gadā Latvijas Banka veiksmīgi pabeidza NGF stresa testu trīs gadu programmas izpildi (2021.–2023. gadam) un izstrādāja jaunu NGF stresa testu programmu 2024.–2026. gadam.

Latvijas Banka 2023. gadā īstenoja garantētās atlīdzības izmaksas funkcijas testēšanu reālas situācijas scenārija ietvaros, veicot garantēto atlīdzību izmaksu maksātnespējīgās Baltic International Bank SE noguldītājiem. 2023. gadā tika pārbaudīta arī NGF spēja finansēt kredītiestāžu neregulējumu, lai saglabātu nepārtrauktu piekļuvi noguldījumiem, kā arī NGF finanšu līdzekļu pieejamību un pietiekamību, piesaistot alternatīvus finanšu līdzekļus (aizdevuma vai kredītlīnijas veidā). Iegūtie rezultāti ir izvērtēti atbilstoši EBI pamatnostādņēs noteiktajiem kritērijiem un ņemti vērā NGF darbības pilnveidošanā.

6. NGF dalībnieku uzraudzība un klātienes pārbaudes

Latvijas Banka 2023. gadā turpināja stiprināt NGF dalībnieku uzraudzības procesu, nodrošinot klātienes un neklātienes pārbaudes, lai savlaicīgi identificētu problēmas, kas saistītas ar spēju sagatavot un iesniegt Latvijas Bankas normatīvo aktu prasībām atbilstošu informāciju par noguldītājiem, t. sk. garantētās atlīdzības saņēmēju sarakstu.

2023. gadā tika veiktas 10 neklātienes pārbaudes – 5 kredītiestādēs un 5 krājaizdevu sabiedrībās – un 3 kredītiestāžu klātienes pārbaudes, kuru galvenie mērķi bija:

- novērtēt NGF dalībnieku spēju sagatavot un iesniegt noguldītāju sarakstu atbilstoši Latvijas Bankas normatīvo aktu prasībām (noteiktā veidā, formātā un termiņā);
- pārbaudīt noguldītāju saraksta kvalitāti un noguldītāju tiesības saņemt garantēto atlīdzību;
- pārbaudīt iekšējās kontroles sistēmas un iekšējo procesu efektivitāti un atbilstību;
- pārbaudīt NGF dalībnieku veikto iemaksu NGF precizitāti.

Atbilstoši pārbaudes rezultātiem Latvijas Banka nepieciešamības gadījumā sniedza skaidrojumus par pieprasāmās informācijas sagatavošanu un pēc pārbažu veikšanas nosūtīja tirgus dalībniekiem vēstules, pieprasot veikt uzlabojumus iekšējās kontroles sistēmā.